

((تشخیص افتراقی تالاسمی مینور و فقر آهن))

- * تعداد گلبول‌های قرمز (RBC) در فقر آهن پایین می‌آید چون آنمی از نوع هیپوپرولیفراتیو است.
- * در تالاسمی مینور شمارش RBC یا تغییر نمی‌کند یا اغلب بالای پنج میلیون میرسد. چون وقتی مقدار هموگلوبین نرمال یا نزدیک به نرمال باشد و حجم هر گلبول قرمز به شدت کاهش یافته باشد ($MCV < 72$) طبعاً باید تعداد RBCها افزایش یافته باشد.
- * نسبت MCV به تعداد گلبول‌های قرمز (MCV/RBC) اگر از ۱۳ کمتر باشد بیشتر به نفع تالاسمی مینور است، چون این اندکس‌ها هیچ کدام تشخیص را قطعی نمی‌کند. البته اگر اندکسها شارپ فاصله واضحی داشته باشند تشخیص تقریباً قطعی است و اگر نزدیک باشد اورلپ خواهد داشت.
- * در فقر آهن چون RBC (یعنی مخرج کسر) کم شده و MCV هم خیلی کم نشده است پس حاصل کسر هم افزایش دارد. اما در تالاسمی مینور مخرج کسر بالاست و صورت کسر (یعنی MCV) هم خیلی کوچک شده و نتیجه این‌که حاصل کسر کاهش یافته و زیر ۱۳ است که به اندکس منتزر معروف است
- * در فقر آهن RDW افزایش یافته ولی در تالاسمی مینور نرمال است. (معیار، عدد ۵/۱۴ است)
- * در تالاسمی مینور RDW تغییری نمی‌کند چون میکروستئوز همگن است یعنی همه‌ی RBCها به یک نسبت کوچک شده‌اند اما در فقر آهن RDW افزایش می‌یابد (بالای ۱۳) چون میکروستئوز همگن نیست.
- نکته: افزایش RDW را در دو بیماری آنمی فقر آهن و آنمی مگالوبلاستیک داریم.
- * در آنمی مگالوبلاستیک که MCV بالاست و در این‌جا مورد بحث ما نیست، بنابراین کاربرد عمده‌ی RDW در تشخیص افتراقی آنمی‌های میکروستئیک (افتراق فقر آهن از تالاسمی مینور) است.

آزمایش‌های تکمیلی:

- مواردی که تا کنون گفته شده از روی یک آزمایش ساده‌ی CBC به دست می‌آید اما در صورت تمایل و برای اطمینان از صحت تشخیص، می‌توان آزمایش‌های تکمیلی هم انجام داد که به دو مورد آن اشاره می‌کنیم.
- فریتین: در آنمی فقر آهن حتماً باید فریتین زیر ۱۵ باشد، اما در تالاسمی مینور فریتین نرمال یا حتی کمی بالاست.
- هموگلوبین A2 در تالاسمی مینور سه و نیم درصد تا هفت درصد و در فقر آهن زیر سه و نیم درصد است.
- در تالاسمی آلفا با کمبود یک ژن آلفا هیچ تغییری کلینیکی و آزمایشگاهی دیده نمی‌شود. اگر دو ژن آلفا کم باشد ظاهر سی بی سی شبیه بتا تالاسمی است ولی سطح هموگلوبین A2 نرمال یا پایین است که با فقر آهن اشتباه گرفته میشود ولی در فقر آهن سطح فریتین پایین اما در مبتلایان به آلفا تالاسمی نرمال یا بالاست

👩‍⚕️ آقای دکتر یوسف توکلی فر (فوق تخصص هماتولوژی)